

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне
злочине
Кж1-По2 5/21
17.3.2022. године
Београд

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ПОСЕБНО ОДЕЉЕЊЕ И
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

23. 03. 2022

ПРИМЉЕНО

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Александра Вујичића, председника већа, Растка Поповића, Наде Хаџи Перић, др Миодрага Мајића и Оливере Анђелковић, чланова већа, уз учешће вишег саветника Росанде Цевердановић Савковић и записничара Гордане Миловановић, у кривичном поступку против окр. Јоје Плавањца и др, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ и др, одлучујући о жалбама, Тужиоца за ратне злочине, браниоца окр. Јоје Плавањца, адв. Александра Ивковића, бранилаца окр. Јоје Плавањца, адв. Александра Лазаревића и адв. Павла Гмитровића и браниоца окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминке Кузовић, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2 бр.7/20 од 14.06.2021. године, након претреса пред другостепеним судом, одржаног у смислу члана 449 ЗКП, дана 17.03.2022. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Бруна Векарића, окр. Јоје Плавањца и његових бранилаца, адв. Александра Лазаревића, адв. Павла Гмитровића и адв. Александра Ивковића, те окр. Здравка Наранчића и његовог браниоца, адв. Јасминке Кузовић, након већања и гласања, дана 17.03.2022. године, већином гласова је донео

ПРЕСУДУ

I

Делимичним усвајањем жалби бранилаца окр. Јоје Плавањца, адв. Александра Лазаревића, адв. Павла Гмитровића и адв. Александра Ивковића и браниоца окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминке Кузовић, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2 бр. 7/20 од 14.06.2021. године, тако што иста сада гласи:

Окривљени Јоја Плавањац и окривљени Здравко Наранчић, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде,

КРИВИ СУ

Што су:

Дана 03.08.1992. године, у вечерњим часовима, у оформљеном војном затвору у Основној школи "Петар Кочић" у Босанској Крупи, у време оружаног сукоба који се, у периоду од 1992. до 1995. године, одвијао на територији Босне и Херцеговине, између оружаних формација српског, бошњачког и хрватског народа, а који није имао међународни карактер, као припадници оружаних снага Војске Републике Српске, 11. Крупске лаке пешадијске бригаде, окривљени Јоја Плавањац, припадник Трећег батаљона, а окривљени Здравко Наранчић, припадник Војне полиције, поступали противно правилима међународног права из члана 3 став 1 тачка а) и члана 147 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, која је ратификована одлуком Народне скупштине ФНРЈ ("Службени лист ФНРЈ" број 24/50) и одредби члана 4 тачка 2а и тачка 2б Допунског протокола уз Женевску конвенцију од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II) од 08.06.1977. године ("Службени лист СФРЈ" број 16/79-међународни уговори), тако што је окривљени Јоја Плавањац, у стању смањене урачунљивости до степена битног, али не и битно, извршио убиства цивила бошњачке националности, који нису узели учешће у непријатељствима, у односу на која се мора поступати у свакој прилици човечно, у чему му је са умишљајем помогао окривљени Здравко Наранчић, на тај начин што је окривљени Јоја Плавањац, наведеног дана око 18-19 часова, дошао наоружан аутоматском пушком испред војног затвора оформљеног у Основној школи "Петар Кочић" у Босанској Крупи, где су били притворени цивили бошњачке националности са подручја општина Босанска Крупа, Сански Мост и Бихаћ, и захтевао од окривљеног Здравка Наранчића, који је тада обављао дужност стражара у овом затвору, да му отвори улазна врата затвора јер има сазнања да је у затвору притворен [REDACTED] који је три дана раније лишио живота његову мајку [REDACTED] а који је, због бојазни од освете Јоје Плавањаца, већ био одведен у Бања Луку, што је окривљени Здравко Наранчић и учинио, тако што је најпре кључем, који му је поверен као стражару, откључао улазна врата затвора, чиме је омогућио окривљеном Јоји Плавањацу да наоружан аутоматском пушком уђе у просторије затвора, иако је окривљени Здравко Наранчић био свестан да је као стражар затвора дужан да се стара о безбедности затворених цивила и онемогући улазак у затвор неовлашћеним лицима, свестан да окривљени Јоја Плавањац, који је дошао у вечерњим сатима наоружан аутоматском пушком, тражећи убицу своје мајке, може угрозити безбедност затворених цивила, вршити према њима насиље и лишити их живота, па је на то пристао, а затим је, на захтев окривљеног Јоје Плавањаца, откључао и отворио врата просторије у којој је, са другим лицима бошњачке националности, био затворен [REDACTED] који је, по захтеву окривљеног Јоје Плавањаца, изашао из просторије, а након тога је окривљени Здравко Наранчић откључао врата и друге просторије, у којој је било затворено 10 цивила бошњачке националности – младића који су називани "група ЈОКС", чиме је отклонио препреке и створио услове да окривљени Јоја Плавањац најпре одведе сада покојног [REDACTED] у физкултурну салу где је, након питања зашто је заустављао

његовог стрица ██████████ на барикадама, пуцао у ██████████ из аутоматске пушке и лишио га живота, а након тога се вратио до друге претходно откључане просторије, отворио врата и одмах пуцао из аутоматске пушке у цивиле бошњачке националности ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ и ██████████ и лишио их живота, а затим се неометано удаљио из затвора, што му је окривљени Здравко Наранчић омогућио, а тела убијених цивила су током 2006. године пронађена и ексхумирана из природне јаме зване "Звечарка" на подручју Лушии Паланке, општина Сански Мост,

-чиме је окривљени Јоја Плавањац извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, а окривљени Здравко Наранчић кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у помагању у вези члана 24 КЗ СРЈ.

Па суд, окр. Јоју Плавањаца и окр. Здравка Наранчића, применом наведених законских прописа и одредби чланова 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ,

О С У Ћ У Ј Е

Окривљеног Јоју Плавањаца на казну затвора у трајању од 14 (четрнаест) година.

Окривљеног Здравка Наранчића на казну затвора у трајању од 5 (пет) година.

На основу члана 264 став 4 ЗКП, окр. Јоја Плавањац и окр. Здравко Наранчић ослобађају се дужности плаћања трошкова кривичног поступка и паушала.

На основу члана 258 став 4 ЗКП, оштећени се, ради остваривања имовинско-правног захтева упућују на парницу.

И

Жалба Тужиоца за ратне злочине, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2 бр.7/20 од 14.06.2021. године, окр. Јоја Плавањац и окр. Здравко Наранчић оглашени су кривим, и то окр. Јоја Плавањац због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног

становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, а окр. Наранчић Здравко због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у помагању у вези члана 24 КЗ СРЈ, па су, применом наведених законских прописа и одредби чланова 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ осуђени, и то окр. Јоја Плавањац на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година, а окр. Здравко Наранчић на казну затвора у трајању од 7 (седам) година. На основу чланова 261, 262 и 264 ЗКП, окр. Јоја Плавањац обавезан је да суду, на име паушала, плати износ од 40.000,00 динара, док је окр. Здравко Наранчић обавезан да плати износ од 20.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде, под претњом извршења, те су окривљени обавезани и на плаћање трошкова кривичног поступка, чија ће висина бити одређена накнадно посебним решењем. На основу члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су упућени на парницу, ради остваривања имовинско-правног захтева.

Против напред наведене пресуде, благовремено су жалбе изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, због одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи побијану пресуду, тако што ће окр. Јоја Плавањац и окр. Здравко Наранчићу изрећи казну у дужем временском трајању,

-бранилац окр. Јоје Плавањаца, адв. Александар Ивковић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, наведену пресуду преиначи, тако што ће окр. Јоју Плавањаца ослободити од оптужбе, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештен о седници већа,

-браниоци окр. Јоје Плавањаца, адв. Александар Лазаревић и адв. Павле Гмитровић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, након одржаног претреса, првостепену пресуду преиначи и окр. Јоју Плавањаца ослободи од оптужбе, уз захтев да буду обавештени о седници већа,

-бранилац окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминка Кузовић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, ожалбену пресуду преиначи и окр. Здравка Наранчића ослободи од оптужбе за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у помагању у вези члана 24 КЗ СРЈ, или да се пред другостепеним судом одржи претрес, уз захтев да заједно са окривљеним буде обавештена о седници већа.

Одговоре на жалбу Тужиоца за ратне злочине, поднели су браниоци окр. Јоје Плавањаца, адв. Александар Лазаревић и адв. Павле Гмитровић, те бранилац окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминка Кузовић.

Одговор на жалбе бранилаца окр. Јоје Плавањаца, адв. Александра Лазаревића и адв. Павла Гмитровића, потом браниоца окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминке Кузовић и браниоца окр. Јоје Плавањаца, адв. Александра Ивковића, поднео је Тужилац за ратне злочине, са предлогом да се жалбе бранилаца окривљених одбију као неосноване.

Тужилац за ратне злочине, у поднеску Ктж.бр. 8/21 од 10.09.2021. године, предложио је да се, сходно члану 455 став 1 тачка 2 ЗКП, усвоји жалба Тужиоца за ратне злочине и првостелена пресуда преиначи у смислу жалбених навода тужиоца, а да се жалбе бранилаца окривљених одбију као неосноване.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је дана 22.11.2021. године одржао седницу већа на којој је одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес пред другостепеним судом, који је одржан дана 17.03.2022. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Бруна Векарића, окр. Јоје Плавањца и његових бранилаца, адв. Александра Лазаревића, адв. Павла Гмитровића и адв. Александра Ивковића, те окр. Здравка Наранчића и његовог браниоца адв. Јасминке Кузовић, на којем су саслушани окривљени и испитан судски вештак др Бранко Мандић, те прочитани сви докази изведени пред првостепеним судом. Након оцене свих изведених доказа, навода из изјављених жалби и одговора на жалбе, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, дана 17.03.2022. године, донео одлуку као у изреци пресуде.

Жалбом бранилаца окр. Јоје Плавањца, адвоката Александра Лазаревића и Павла Гмитровића, побија се првостепена пресуда због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 9 ЗКП, тако што се истиче да је првостепеном пресудом оптужба прекорачена, с обзиром да је оптужницом окривљеном стављено на терет да је кривично дело починио одређеним редоследом, а одступањем у изреци побијане пресуде у односу на оптужницу, до којег је дошло интервенцијом првостепеног суда, према ставу бранилаца, не ради се о безначајним разликама, већ је јасно да нема идентитета оптужбе и пресуде.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине налази да првостепени суд није прекорачио оптужбу и тиме учинио битну повреду одредаба кривичног поступка, с обзиром да су измене чињеничног описа дела, у изреци пресуде, остале у границама чињеничног основа оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива. Наиме, из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] који су окр. Јоју Плавањца познавали од раније, као и сведока [REDACTED] који је, са напред наведеним сведоцима био затворен у истој просторији са сада покојним [REDACTED], утврђено је да је окр. Јоја Плавањац најпре лишио живота [REDACTED], а након тога десет младића затворених у другој просторији. Наводи ових сведока, у односу на редослед предузетих радњи окр. Јоје Плавањца, у сагласности су са редоследом догађаја који међусобно сагласно описују и окривљени Јоја Плавањац и Здравко Наранчић, који су једино за предузете радње окр. Јоје Плавањца тврдили да их је извршио његов отац [REDACTED]. Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, другачији редослед предузетих кривично правних радњи представља само измену описа дела дат у оптужници, док је догађај, који је предмет оптужбе, остао исти, те се ради о истој радњи и истом догађају у његовим битним деловима, па се тиме оптужба не прекорачује, већ само усаглашава са утврђеним чињеничним стањем.

У жалбама бранилаца окр. Јоје Плавањца, адв. Александра Лазаревића, адв. Павла Гмитровића и адв. Александра Йвковића, истиче се да је одбрана, у складу са одредбом члана 407 ЗКП, поднеском од 03.03.2021. године, ставила предлог за издвајање незаконитих доказа, тј. свих изјава сведока, приложених уз оптужницу Тужилаштва за ратне злочине Ктo.4/17, а имајући у виду чињеницу да је предмет уступљен правосуђу Републике Србије у фази потврђене оптужнице, те да одбрана није била у могућности да користи правно средство одговора на оптужницу, који јој омогућује ЗКП. Према ставу одбране, уз оптужницу Тужилаштва за ратне злочине приложен је низ доказа, односно изјава сведока, које су давали различитим истражним органима БиХ, а које су незаконити докази, сходно одредби члана 16 став 1 ЗКП, па се, као такви, у овом поступку нису могли користити.

Према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине првостепени суд је правилно поступио када је одбио предлог одбране окр. Јоје Плавањца да се из списка предмета издвоје записници о саслушању сведока пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона МУП БиХ, по овлашћењу тужиоца Тужилаштва Унско-Санског кантона. Наиме, имајући у виду законске прописе Републике Србије и Федерације Босне и Херцеговине, који су били на снази у време прибављања ових доказа, односно одредбе Законика о кривичном поступку Републике Србије и Федерације БиХ, (члан 504ђ став 2 и 4 ЗКП РС, члан 299 став 4 ЗКП РС, члан 233 ЗКП БиХ и члан 234 став 1 ЗКП БиХ), није било сметњи да предметни записници о испитивању сведока пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона МУП БиХ, буду изведени као доказ у овом кривичном поступку, као и остали записници о испитивању сведока, чије је издвајање предложено, а који сведоци су испитани пред надлежним Тужилаштвом Федерације БиХ – Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона. При томе, одредба члана 47 став 3 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, којом је прописано да се процесна радња предузета према прописима државе молиље изједначава са процесном радњом предузетом према прописима Републике Србије, даје овлашћење суду да ове доказе – записнике користи у доказном поступку, с обзиром да то, у конкретном случају, није противно основним начелима домаћег правног поретка и међународним стандардима о заштити људских права и основних слобода.

Такође, у жалби браниоца окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминке Кузовић, истиче се да сведоци [REDACTED] и [REDACTED], и поред изричитог захтева одбране, нису били саслушани на главном претресу, већ је суд сматрао да је довољно да се на главном претресу упозна са садржином изјава ових сведока, датих пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона МУП БиХ, те бранилац напомиње да су ти искази дати без присуства браниоца.

Међутим, првостепени суд је, током овог кривичног поступка, покушао да обезбеди присуство сведока [REDACTED], али исти, према извештају Полицијске станице Босанка Крупа, није могао да буде обавештен о главном претресу, који је одржан дана 15.01.2019. године, јер се, према подацима из службене белешке Службе за

помоћ и подршку сведоцима Спп-По2 бр.124/18 од 09.01.2019. године, наведени сведок не налази у Босни и Херцеговини, а према извештају надлежног органа БиХ, живи у Немачкој, што је, у телефонском разговору службеници Службе за помоћ и подршку сведоцима саопштила његова бака, уз навођење да нема његову адресу. Имајући у виду наведено, те како адреса сведока [REDACTED], није могла бити прибављена ни преко полицијских органа БиХ, првостепени суд је правилно поступио када се, с обзиром на испуњеност услова из члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП, на главном претресу упознао са садржином изјаве овог сведока, дате на записнику Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона МУП БиХ под бројем 05-104-51216/10 од 21.07.2010. године.

Током овог кривичног поступка првостепени суд није био у могућности ни да, преко надлежног органа Републике Француске, обезбеди присуство сведока [REDACTED] који се налази у Француској. Наиме, сведок [REDACTED] је био недоступан суду на адреси из списка, с обзиром да се на тој адреси налази болница, а према извештају Службе за помоћ и подршку оштећенима и сведоцима Спп-По2 50/18 од 05.11.2018. године, расположиви број телефона је број болнице у којој нема никаквих информација о овом сведоку. С тим у вези, првостепени суд је правилно поступио када се на главном претресу, с обзиром на испуњеност услова из члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП, упознао са садржином изјаве сведока [REDACTED] са записника о саслушању пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихалу од 23.12.1998. године, у предмету Ки-13/97 и са изјавом овог сведока, датом под бројем 05-1/04-5-1275/10 од 06.08.2010. године, пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-Санског кантона.

Потом, жалбама бранилаца окр. Јоје Плавањац, указује се на разлике у исказима сведока, у погледу околности да ли је окр. Јоја Плавањац дошао у ОШ "Петар Кочић" сам или је било више лица, да ли је [REDACTED] убијен први, а након њега и особе из групе "ЈОКС" или се то десило обрнутим редоследом, да ли су особе из групе "ЈОКС" убијене појединачним пуцњима или рафалном паљбом, те да ли је дошло до "оверавања" рањених, након доласка Војне полиције у ОШ "Петар Кочић", или су све особе биле мртве када су они стигли.

Чињеница да је окр. Јоја Плавањац критичном приликом сам дошао до ОШ "Петар Кочић", утврђена је из исказа сведока [REDACTED], који је био притворен у наведеној школи, а који је навео да је притвореник из притворске просторије у којој се и он налазио, [REDACTED] гледао кроз прозор у двориште школе и рекао "Откуд Јоја овде", а када је и он погледао кроз прозор видео је њему непознатог човека у маскирној униформи, заврнутих рукава кошуље, који је у руци носио аутоматску пушку са преклопним кундаком, био је висок, средње грађе, црне косе, имао је бркове и сам је пешке долазио ка школи. С тим у вези, а имајући у виду да се жалбама бранилаца окр. Јоје Плавањац, оспорава чињенични закључак првостепеног суда да је окр. Јоја Плавањац критичном приликом лишио живота 11 цивила припадника бошњачког народа у војном затвору у Основној школи "Петар Кочић" у Босанској Крупи дана 03.08.1992. године, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине налази да је

правилан закључак првостепеног суда да су искази сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] сагласни у погледу чињенице да су критичног дана у затвору видели и чули окр. Јоју Плавањца, при чему су сагласни и у погледу описа физичког изгледа наведеног окривљеног, док су искази сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] сагласни и у погледу чињенице да су јасно чули глас Јоје Плавањца који пита [REDACTED] зашто је заустављао његовог стрица, при чему је сведок [REDACTED] навео и име стрица "[REDACTED]", што је у складу и са исказом сведока [REDACTED] из истраге, у делу у којем је навео да је познавао Јојиног стрица [REDACTED].

Такође, из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] који су окр. Јоју Плавањца познавали од раније, као и из исказа сведока [REDACTED] који је са наведеним сведоцима био затворен у истој просторији у којој се налазио и сада покојни [REDACTED], несумњиво је утврђено да је окр. Јоја Плавањац најпре лишио живота [REDACTED], а након тога 10 младића затворених у другој просторији, односно лица која су стражари називали група "ЈОКС". Наиме, сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] су на идентичан начин описали изглед и понашање окр. Јоје Плавањца критичном приликом, извођење [REDACTED] из просторије, разговор између окр. Јоје Плавањца и [REDACTED] који су чули, а такође су сагласно изјавили да су, након што су чули хице, којим је лишен живота [REDACTED] зачули више хитаца из просторије у којој су били затворени цивили припадници бошњачког народа, који су називани група "ЈОКС". Овакав редослед предузетих радњи потврђује у свом исказу и сведок [REDACTED], који је навео да се чуо разговор из ходника, од којег је успео да чује да је неко тражио да се изведе неки затвореник, да се затим чуло отварање врата и разговор, па један или два пуцња, а да се пар минута након тога зачуло више појединачних пуцњева.

Чињеница је да су сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], у својим исказима навели, и то сведок [REDACTED] да је чуо кораке кроз ходник до задње просторије у којој су били затворени момци из групе "ЈОКС", да је чуо отварање врата, репетирање пушке и 10 појединачних пуцњева, а потом је чуо отварање врата на почетку ходника и речи "У дворану", а недуго затим се чуо још један пуцањ који је долазио из дворане. Сведок [REDACTED] је такође навео да се, из просторије у којој је била затворена група "ЈОКС", зачула галама, а потом доста појединачних пуцњева, те да се недуго затим чуо пуцањ из спортске сале. И сведок [REDACTED] је навео да је прво чуо рафалну паљбу, а потом 2-3 појединачна пуцња. Међутим, имајући у виду да су наведени сведоци били заточени у војном затвору у Основној школи "Петар Кочић", изложени стресу и неизмерном страху за сопствени живот, према оцени Апелационог суда у Београду, Посебно одељење, како то правилно закључује и првостепени суд, немогуће је очекивати да о предметном догађају, његовој хронологији, те чињеницама које су претходиле догађају и дешавањима након њега, говоре на потпуно сагласан начин. Наиме, временски период од догађаја из 1992. године, доводи до немогућности да се догађај опише са идентичним детаљима, па тиме сведоци могу помешати и другачије описати неке детаље самог догађаја, услед претрпљене трауме и протеча времена, али то не значи да су разлике у исказима

сведока, у погледу хронологије критичног догађаја и описа паљбе из ватреног оружја, битне за несумњив закључак да је управо окр. Јоја Плавањац извршио убиство цивила.

Такође, чињеница је и да је сведок [REDACTED] тврдио да су двојица припадника бошњачког народа из тзв. групе "ЈОКС" убијени након доласка војне полиције, али је оваква тврдња контрадикторна исказима сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], из којих је утврђено да су сва убиства извршена пре доласка Војне полиције. Међутим, наведена разлика у исказу сведока [REDACTED], не компромитује његов исказ у целости, нарочито не у деловима који су сагласни са исказима осталих сведока, у погледу одлучних чињеница које се односе на присуство и понашање окривљених критичном приликом.

Жалбом браниоца окр. Јоје Плавањаца, адв. Александра Ивковића, посебно се оспорава оцена одбране окр. Јоје Плавањаца и окр. Здравка Наранчића, да је убиство цивила извршио отац окр. Јоје Плавањаца, сада покојни [REDACTED], те оцена исказа сведока предложених од стране бранилаца окр. Јоје Плавањаца, који су се изјашњавали на околност да им се [REDACTED] после предметног догађаја, поверио да је ово кривично дело извршио он, а не окр. Јоја Плавањац.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да је првостепени суд правилно поступио када је, у наведеном делу, одбране окр. Јоје Плавањаца и окр. Здравка Наранчића, који су на другачији начин описали своје радње и понашање критичном приликом, од оних које су им стављене на терет, ценио као неистините, те исконструисане од стране окр. Јоје Плавањаца у циљу избегавања кривичне одговорности, а окр. Здравка Наранчића у циљу олакшања проценог положаја окр. Јоје Плавањаца, а тиме и свог процесног положаја. Приликом извођења оваквог закључка првостепени суд је правилно имао у виду да окривљени нису дали ниједно логично нити уверљиво објашњење за чињеницу да ниједан од испитаних сведока, очевидаца критичног догађаја, тога дана у затвору није видео [REDACTED] нити чуо његов глас, нити помињање [REDACTED] имена, нити је икада, након овог догађаја, чуо да се име [REDACTED] помиње у вези са предметним убиствима.

Постулајући по примедбама и налозима Апелационог суда у Београду, из речења Кж1По2 3/20 од 22.09.2020. године, а у циљу провере одбране окривљених Јоје Плавањаца и Здравка Наранчића, првостепени суд је, у својству сведока, испитао [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, правилан је закључак првостепеног суда да оно што је заједничко исказима наведених сведока јесте чињеница да тврде да им се [REDACTED] поверио да је убио невинне људе у школи у Босанској Крупи, без навођења било каквих ближих детаља тог догађаја; да га нико од ових сведока ништа ближе о томе није питао; да са [REDACTED] никада више нису разговарали о овом догађају; да ни пре ни након што је покренут кривични поступак против окр. Јоје Плавањаца у Босни и Херцеговини, нико од ових сведока, па чак ни

сведок ██████████, по занимању инспектор за сузбијање криминалитета, није пријавио надлежним државним органима ни у Босни и Херцеговини ни у Србији, да им се ██████████ поверио да је то кривично дело заправо извршио он, а не његов син Јоја, иако су сви наведени сведоци били у добрим односима са Јојом Плавањцем, при чему су сведоци ██████████, ██████████ и ██████████ са њим и у сродству. Такође, исказима наведених сведока заједничко је и то да се њихова веродостојност не може проверити, с обзиром да сви наводе да им се ██████████ о овим убиствима поверавао или у присуству лица која су у међувремену преминула, или у присуству њима непознатих лица, или да су сигурни да осим њих и лица која су у међувремену преминула, нико други није могао да чује то што им је ██████████ поверио. Осим тога, нелогично је, неуверљиво и у крајњој линији неживотно, да је ██████████ о извршеним убиствима у школи у Босанској Крупи, разговарао и поверавао се рођацима, пријатељима и бившем комшији кога није видео 20 година и са којим никада није био ни близак, а да о томе никада након овог догађаја није разговарао са сопственим сином, окривљеним Јојом Плавањцем, са којим је био близак и са којим је наводно остао у добрим односима до краја живота.

У жалби браниоца окр. Здравка Наранчића, истиче се да суд није утврдио место и време смрти лица наведених у изреци, те се указује да из извода из књиге умрлих произилази да смрт, ни за једно од тих лица, није наступила 03.08.1992. године, у времену наведеном у ожалбеној пресуди, при чему је за ██████████ место смрти непознато, за ██████████ место смрти је Окреч, Општина Сански Мост, а не Босанска Крупа, а за ██████████ место смрти је Подвидача, а не Босанска Крупа, како се наводи у изреци пресуде.

Међутим, неслагасности у односу на време смрти које је наведено у изводима из матичне књиге умрлих или судским решењима о проглашењу лица за умрле и утврђеног датума извршења предметног кривичног дела, односно лишење живота лица наведених у изреци пресуде, отклоњене су исказом сведока ██████████, који потврђује да су сва наведена лица ексхумирана из јаме "Звечарка" у засеоку Стјепановићи у Општини Сански Мост, да је ДНК анализом прелиминарно утврђен њихов идентитет, а да су затим, на основу прелиминарне идентификације, препознавања антрополошких одлика жртава, евентуално делова гардеробе, сви они идентификовани. Неслагање у погледу времена смрти, наведеног у изводима из матичне књиге умрлих и времена означеног у оптужници, настало је због примене одредби закона бивше СФРЈ, које су предвиђале да, када су у питању нестала лица, посебно лица нестала у ратним околностима, чињеница смрти се може утврђивати и административним путем, без проналаска тела жртве, а у року од годину дана након престанка непријатељства нестало лице се може сматрати умрлим. Односно, ова чињеница се може доказивати у ванпарничном поступку, што се врши у ситуацији када је потребно да се установи чињеница смрти ради разрешења наследно-правних или породичних односа, те уколико је ванпарнични суд у могућности да прецизно утврди датум смрти, то се наводи у решењу, а уколико није тада се уноси предпостављени датум или година смрти. Управо на основу наведеног, у Босни и Херцеговини је издао велики број решења, што се углавном дешавало када посмртни остаци жртава још нису

били пронађени, односно нису били идентификовани поузданим ДНК методама. С тога, подаци из решења ванпарничних судова нису поуздани за утврђивање времена и места смрти, већ само за утврђивање саме чињенице смрти.

У вези са изнетим, чињеницу лишења живота једанаест цивила, припадника бошњачког народа, притворених у оформљеном војном затвору у Основној школи "Петар Кочић" у Босанској Крупи, потврђује и налаз и мишљење вештака др Жељка Карана, који се на главном претресу изјаснио да је у јами "Звечарка" пронађено дванаест особа, међу којима су жртве из оптужнице. У односу на начин лишења живота лица ексхумираних из јаме "Звечарка", утврђено је да велики број дистрибуција и локализација повреда коштано-система, са великим степеном сигурности указује на поготке пројектилама испаљеним из ручног ватреног оружја, при чему су се особе нашле на снопу рафалне паљбе. Пошто нема меких ткива и морфолошких карактеристика улазних и излазних рупа, не може се поуздано утврдити механизам повређивања. Идентитет жртава утврђен је ДНК методом, поређењем ДНК посмртних остатака са ДНК родбине, а неспорно је да се ради о дванаест особа, скелетима одраслих особа мушког пола, млађе животне доби, међу којима су све жртве наведене у оптужници.

Потом, бранилац окр. Здравка Наранчића, у жалби истиче да из изведених доказа произилази да заробљеници критичном приликом нису били закључани, из чега пак произилази да окривљени Наранчић није ни могао да откључава врата, што му се ставља на терет.

Међутим, сам окривљени Здравко Наранчић у својој одбрани, датој пред истражним судијом, навео је да је откључао две ћелије у којима су се налазили Муслимани, те је и на главном претресу говорио о откључавању просторија. Осим тога, и окр. Јоја Плавањац, износећи своју одбрану, навео је да су просторије, у којима су били затвореници, биле закључане, па је тиме несумњиво утврђено да је две просторије, у којима су били притворени цивили бошњачке националности, откључао и отворио окр. Здравко Наранчић.

Даље, жалбама бранилаца окр. Јоје Плавањаца, адв. Александра Лазаревића и адв. Павла Гмитровића, те браниоца окр. Здравка Наранчића, адв. Јасминке Кузовић, оспорава се закључак првостепеног суда да су лица, која су лишена живота у кривично-правном догађају који је предмет овог кривичног поступка, била цивили, а не ратни заробљеници. Према ставу одбране, доказима је утврђено да су лица, која се у оптужници наводе као оштећена, била ратни војни заробљеници, односно да, у конкретном случају, нема сумње који је статус припадника групе "ЈОКС", те да чињеница да ли неко носи униформу или не, није одлучујућа за статус борца, нити је питање квалитета наоружања, које су лица имала са собом, тема међународног хуманитарног права.

Међутим, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, правилан је закључак првостепеног суда да лица, која су дана 03.08.1992. године

лишена живота у војном затвору у Основној школи "Петар Кочић" у Босанској Крупи, не испуњавају услове које члан 4 III Женевске конвенције изричито прописује да би се сматрала ратним заробљеницима. Наиме, током кривичног поступка нису изведени докази на основу којих би се са извесношћу могло утврдити да су ова лица били припадници оружаних снага супротне стране у сукобу, односно милиције или добровољачке јединице, који улазе у састав тих оружаних снага. Такође, нема доказа да су били припадници осталих милиција и добровољачких јединица, подразумевајући ту и организовани покрет отпора, с обзиром да није било доказа о томе да су имали команданта, тј. лице које је било на челу групе, односно лице које је било одговорно за своје потчињене, нити доказа да су та лица имала униформу или одређени знак за распознавање уочљив на растојању, те да су отворено носила оружје, које услове прописује одредба члана 4 став А тачка 2) од а до d III Женевске конвенције.

У вези изнетог, није било материјалних доказа за тврдњу сведока [REDACTED] и [REDACTED] да су ова лица на себи имала делове униформи, нити за тврдњу сведока [REDACTED] да је хапшењу ових лица претходило њихов оружани отпор, при чему је сведок навео да он и није био лично присутан у тренутку самог хапшења. Осим тога, нема доказа на основу којих би се са извесношћу могло утврдити да су ова лица вршила ратна дејства, односно да су била на извршењу било каквог војног или полицијског задатка.

Сведок [REDACTED], који је заједно са осталим лицима из тзв. "групе ЈОКС", дана 07.07.1992. године, кренуо из Окреча са намером да пређу на слободну територију Крупе и Бихаћа, јер су се плашили за свој живот, односно да ће и он, као и његова два брата пре њега, завршити у српској полицији, да ће га привести и одвести на Мањачу, у свом исказу је навео да на себи нису имали војну одећу, сви су били у цивилној гардероби, те да је свако од њих поседовао нешто од наоружања, он пиштољ, [REDACTED] пушку "винчестерку", [REDACTED] аутоматску пушку са преклопним кундаком, а код осталих је било нешто од ловачког оружја.

Из изведених материјалних доказа, пре свега записника о обдукцији и ексумацији, није утврђено постојање ниједног дела униформе или симбола који би указивали да се ради о припадницима оружаних снага супротне стране у сукобу, односно оружаних снага Армије БиХ.

Чињеница је да су та лица, у тренутку када су лишена слободе, код себе имала оружје, међутим иста, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, сама за себе није довољна, у смислу одредбе члана 4 III Женевске конвенције, да би се предметна лица окарактерисала као ратни заробљеници, с обзиром да нису испуњавала напред наведене, кумулативно прописане услове из става А тачка 2) члана 4 III Женевске конвенције, па се тиме не могу сматрати борцима који су пали под власт непријатеља.

У конкретном случају, у односу на лица, која су називали "група ЈОКС", нису испуњени услови из члана 4 III Женевске конвенције, да би се, у смислу ове

конвенције, сматрали ратним заробљеницима. Са друге стране, ова лица испуњавају услове које прописује IV Женевска конвенција, а који су неопходни да би се третирали као цивили за време оружаног сукоба. Наиме, поуздано је утврђено да се ради о припадницима бошњачког народа, који нису непосредно учествовали у непријатељствима, и који су се, због осећаја несигурности у својим домовима који су се налазили на територији која је у то време била под контролом војске и полиције Републике Српске, кретали у правцу територије коју су контролисале оружане снаге Републике БиХ, па су тиме уживали заштиту предвиђену заједничким чланом 3 Женевске конвенције, који као најопштији штити сва лица која непосредно не учествују у борби, и истовремено забрањује свако самовољно лишење живота.

Током овог кривичног поступка, одбрана окр. Јоје Плавањаца, предлагала је да се обави психијатријско вештачење наведеног окривљеног, указујући да је способност окривљеног да управља својим поступцима, доведена у сумњу јер му је мајка убијена три дана пре критичног догађаја, а који предлог је од стране првостепеног суда одбијен, уз образложење да урачунљивост окр. Јоје Плавањаца није доведена у сумњу било којом његовом предузетом радњом, те да би психијатријско вештачење окривљеног, на наведене околности, само водило даљем непотребном одуговлачењу кривичног поступка и не би довело до бољег разјашњења стања ствари, с обзиром да је чињенично стање у потпуности утврђено.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине налази да се, у конкретном случају, ради о сумњи у исправност чињеничног стања, која се испољава у погледу чињенице која се односи на урачунљивост окр. Јоје Плавањаца у време извршења кривичног дела које му се ставља на терет, па је, с тим у вези, донео наредбу да се изврши психијатријско вештачење наведеног окривљеног, од стране сталног судског вештака психијатра др Бранка Мандића.

Стални судски вештак др Бранко Мандић – психијатар, у налазу и мишљењу, достављеном Апелационом суду у Београду дана 24.12.2021. године, наводи да је, пре анализе деликтне ситуације, потребно обратити пажњу на предделиктни период. Наиме, након животног периода, кога карактерише социјално уклопљено и прилагођено функционисање, у складу са миљеом и културолошким обичајима средине у којој је одрастао, испитаник бива ангажовањем у активностима током ратних збивања, а та збивања, код сваке особе, генеришу стање емоционалне напетости везане за бригу и стрепњу за чланове породице, што му је свакако снижавало праг толеранције и слабило одбрамбене психолошке механизме, а убиство мајке, за коју је био посебно емотивно везан, свакако је допринело да његов праг толеранције на фрустрације буде додатно снижен. Анализа душевног стања испитаника указује да је наведена емоционална напетост била присутна и у време извршења кривичног дела које му се ставља на терет. Негира конзумацију алкохола критичном приликом. Међутим, сведок [REDACTED] наводи да је испитаник критичном приликом био у алкохолисаном стању, па имајући у виду стање повишене емоционалне напетости и стање алкохолне опијености, способности Јоје Плавањаца да схвати значај свога дела, као и његове могућности да управља својим поступцима, биле су смањене до степена битног, али не и битно. У

закључку предметног налаза и мишљења наводи се да су, имајући у виду стање повишене емоционалне напетости и стање алкохолне опијености, способност Јоје Плавањаца да схвати значај свог дела, као и његове могућности да управља својим поступцима, биле смањене до степена битног, али не и битно, па с обзиром да код испитаника нису регисторани клинички симптоми алкохолне зависности, токсикоманске зависности од опојних дрога, душевне болести, душевне заосталости, актуелне привремене душевне поремећености, нити друге теже душевне поремећености, мера безбедности медицинског карактера није индикована, из ког разлога се и не предлаже.

Судски вештак др Бранко Мандић, испитан на претресу пред другостепеним судом дана 17.03.2022. године, остао је при свом писаном налазу и мишљењу, уз појашњење да је, приликом процене урачунљивости, имао у виду исказ окривљеног да критичном приликом није конзумирао алкохол, па је, имајући у виду исказ сведока који је описао да је окривљени био полу пијан, примењујући исти принцип и у односу на чињеницу да је пре критичног догађаја мајка окривљеног Јоје Плавањаца била убијена, дао две варијанте процене урачунљивости. Под тачком 3. закључка, да су способност схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима код окр. Јоје Плавањаца биле смањене, али не и битно, и под тачком 5. закључка, да имајући у виду стање повишене емоционалне напетости и стање алкохолне опијености, способност Јоје Плавањаца да схвати значај свог дела, као и могућност да управља својим поступцима, биле су смањене до степена битног, али не и битно.

Налаз и мишљење судског вештака, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, у потпуности је прихватио као јасан, заснован на прегледу окр. Јоје Плавањаца и увиду у списе предмета, те у складу са правилима струке, додатно образложен изјашњењима вештака на претресу пред другостепеним судом.

У одбрани изнетој пред истражним судијом, окр. Здравко Наранчић је навео да је окр. Јоја Плавањац критичном приликом био под утицајем алкохола. [REDACTED] у свом исказу наводи да је Јоја био полу пијан, бесан, црвеног и знојавог лица. Сведок [REDACTED] наводи да је препознао свог комшију Јоју Плавањаца који је био сав зајапурен, црвен у лицу.

Имајући у виду наведени део одбране окр. Здравка Наранчића и исказе сведока [REDACTED] и [REDACTED] те налаз и мишљење сталног судског вештака – психијатра др Бранка Мандића, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, ценећи психички однос окр. Јоје Плавањаца према учињеном кривичном делу, налази да су способност схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима, код окр. Јоје Плавањаца, у време извршења кривичног дела, биле смањене, до степена битног, али не и битно, па је наведени окривљени кривично дело извршио са директним умишљајем, јер је радње предузео свесно, како својих поступака, тако и њихових последица, хтео је да лиши живота цивилна лица.

Бранилац окр. Здравка Наранчића, у жалби истиче да из изведених доказа

жртва немеђународних оружаних сукоба од 08.06.1977. године.

Полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 КЗ СРЈ, те сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одлучујући о кривичној санкцији према окривљенима, ценио је све околности предвиђене одредбом члана 41 КЗ СРЈ, које су од утицаја на одлуку о кривичној санкцији.

Од олакшавајућих околности на страни окр. Јоје Плавањаца, овај суд је ценио чињеницу да је породичан човек, ожењен, отац двоје пунолетне деце, да раније није осуђиван, те протек времена од извршења кривичног дела, као и да је у време извршења кривичног дела био смањено урачунљив до степена битног, али не и битно.

На страни окр. Здравка Наранчића, суд је ценио, као олакшавајуће околности, чињеницу да раније није осуђиван, да је отац једног пунолетног детета, протек времена од извршења кривичног дела, те да је кривично дело извршио помагањем, са евентуалним умишљајем.

Као отежавајућу околност, на страни окр. Јоје Плавањаца и окр. Здравка Наранчића, суд је узео у обзир тежину настале последице, у виду броја лица која су лишена живота.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, ценио је све наведене олакшавајуће и отежавајуће околности на страни окривљених, па је окр. Јоју Плавањаца осудио на казну затвора у трајању од 14 (четрнаест) година, а окр. Здравка Наранчића на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, налазећи да су овако изречене казне сразмерне тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљених и исте се показују нужним и неопходним, али и довољним за остварење сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ. С тога је жалба Тужиоца за ратне злочине оцењена и одбијена као неоснована.

Применом одредбе члана 264 став 4 ЗКП, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљене је ослободио дужности плаћања трошкова кривичног поступка и паушала, налазећи да би плаћањем истих било доведено у питање њихово издржавање или издржавање чланова њихових породица, с обзиром на материјалне прилике окривљених, при чему је окр. Јоја Плавањац пензионер, а окр. Здравко Наранчић незапослен.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су, ради остваривања имовинско-правних захтева, у целини упућени на парницу, с обзиром да подаци из кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно, ни за делимично пресуђење.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, приликом доношења одлуке, имао је у виду и остале доказе, који су изведени током овог кривичног

поступка, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној ствари, па их није посебно образлагао.

Из свих напред наведених разлога, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде

Записничар
Гордана Миловановић, с.р.

Председник већа-судија
Александар Вујичић, с.р.

